

Как наистина да следваш Христос - беседа от митрополит Атанасий Лимасолски

Беседа, състояла се на 14.09.2022 в залата на Лимасолската митрополия в Кипър; Анализ на второто послание на Св. Ап. Павел до Коринтяни, гл. 7, стих 2-4;

„Поместете ни в сърцата си: никого не обидихме; никого не покварихме, нито някого изкористихме. Не за осъждане това говоря; защото преди малко казах, че вие сте в сърцата ни, за да умрем и да живеем заедно. Голямо доверие имам към вас, много се хваля с вас; изпълнен съм с утеха, преизобилвам с радост при всичката наша скръб.“

Слава Богу, че нещата са пак някак по-добре и обстоятелствата позволяват отново да можем да се събираме както преди 2 години. Минахме през трудни времена, факт, но трудностите носят полза, тъй като тогава се вижда що за плодове носи човешкото сърце. Тези изпитания помогнаха на много неща да излязат наяве. Някои от тях са радостни, други – тъжни. Някои – прекрасни, други – тежки и трудни. Все пак се надяваме Бог да ни даде разум и мъдрост в това изпитание, тъй като цялото човечество изпадна в неволя. Вярващите хора попаднаха в още по-голямо изкушение, понеже имаше проблеми с църквите ни, храмовете ни, службите ни. Не ни стигаха нещастията, които преобладаваха по света и Църквата. Хората извън Църквата ни проклинаха, защото искахме да ходим на църква. Проклинаха ни и някои, които бяха в Църквата, тъй като сме били затваряли църквите. Това показва, че имаме още много духовна работа върху себе си. Много работа, понеже видяхме, че наяве излязоха неща нездрави, психопатологични; неща, които никак не са хубави. Мисля си че, ако един коронавирус, който няма духовно измерение, донесе толкова трудности на вярващите, то какво остава за неща, които ще изискват от нас вяра и изповедничество на догмите, на които трябва да останем верни, за да запазим истинната ни вяра. Затова и Христос е казал, че в последните времена мнозина ще бъдат заблудени и ще бъдат отсяти като че през сито – ще се види, кои ще останат близо до Христа и кои ще са онези, които ще последват своя собствен път. Искам само да ви кажа, че тази криза

доказа, че в Църквата ще намерим безопасност. Онзи, който следва Църквата, няма как да се изгуби. Онзи, който реши да ходи по свой собствен път, дори и да мисли, че посоката е правилна и че именно това е редно, се оказва, че върви по труден и опасен път, чиято крайна дестинация не се знае. Онзи, който следва Църквата, няма как да се изгуби – ще намери пътя, по който трябва да върви и ще почувства безопасността на Църквата.

Преди две години се спряхме на Посланието до коринтяни от Ап. Павел, глава седма, стих втори. Четивото е за първия вторник преди Четиредесетница. Помните ли, именно тогава стигнахме до тук и вече не ни позволяваха да се събираме, след което стана оня панаир, в който уважаемите журналисти сториха добрината да ни обяват за едва ли не престъпници, че сме решили да направим вечернята половин час по-рано. Както и да е. Това бе последният вторник, в който имахме беседа. В стих втори Ап. Павел пише към коринтяните, към едни от първите християни, които тогава са изпаднали в изкушение и са се усъмнили в него. Смятали са, че той не е част от истинските апостоли. Виждате, че и тогава е имало трудности в Църквата – човешкият фактор присъства винаги. И понеже не е бил от дванадесетте апостоли и не е бил в техния кръг, съответно не е познавал Христа и хората се съмнявали в званието му и каноничността му. Ап. Павел, за да помогне на верните, понякога се налагало да пише неща, с които да подсилва вярата и любовта им към Бога, тъй като следваме Църквата заради Господа, а не заради хората. И така, в стих втори четем:

„Поместете ни в сърцата си: никого не обидихме; никого не покварихме, нито някого изкористихме.“ (2 Коринтяни 7:2).

Ап. Павел се задължава да защити себе си, да представи себе си на учениците си, за да могат да отворят сърцата си и да го допуснат вътре. Гръцкият глагол *συῦχωρῶ*, използван както в старогръцкия, така и в новогръцкия, означава прощавам някому. Какво означава буквално? Помещавам събрата си вътре – *συν* + *χωρῶ* (букв. съ-вместявам, бел. прев.). Помествам събрата си в сърцето си, отварям сърцето си и го поставям вътре. За да отворя сърцето си обаче е необходимо голямо усилие и много труд. Сърцето ни е като стая. За да може стаята да е достатъчно голяма да влязат вътре и други хора, трябва да направим място, да почистим. Ако решим, че искаме да поканим някого в стаята, първо ще я оправим, ще направим място, за да може другият да остане. Така, за да простим на събрата ни, за да го поберем, трябва да почистим сърцето си от греха и страстите. Греховете и страстите са неща, които ни затрудняват, създават пречки, запълват

пространството на сърцето ни, не ни позволяват да почистим сърцето си, за да допуснем събрата си вътре. Очистваме сърцето чрез молитвата, чрез изповедта, чрез Светите Тайнства на нашата Църква. Всички тези неща започват от момента, от който човек проумее, че има нужда от очистване, че има нужда да се очисти, че сърцето му е пълно с ненужни неща. Както св. Паисий Светогорец казваше, пълно с джънджъфърляци, т.е. ненужни неща, които трябва да почистим. Това изисква борба. Поради това първата фаза на духовния ни живот се нарича „очистване“, изичстване на сърцето ни от всичко онова, което то крие. За да се очистим обаче, първо трябва да осъзнаем, че имаме нужда от очистване, че крием вътре в себе си неща ненужни, които трябва да бъдат изхвърлени. Ако човек не проумее това, няма как да започне да очиства сърцето си. Ситуацията е същата като с човек, зависим от дрогата, наркоман. Това е човек, зависим от разни вещества, алкохол, или други неща. Ако не проумеем, че сме зависими и продължаваме да си повтаряме, че ни няма нищо, нещата не вървят на добре. Човек, който е привързан към дадена страст, като например блудта, сребролюбието, любовта към славата, егоизма, безразличието, гнева, яростта и пр., не го ли проумее, никога няма да може да се поправи.

Първото нещо, което трябва да направим, е да проумеем, че сме зависими от дадена страст и че сърцето ни претрупано с ненужни неща. Нашият Господ Иисус Христос именно това ни казва в притчата за блудния син. Макар и да е живял сред мръсотията, той е дошъл на себе си, т.е., осъзнал е, че е далеч от Баща си, нещо, което толкова дълго не е проумявал. Бил е затънал в страстите си, бил е опиянен. Приличал е на пиян, който нищо не разбира. Ако не проумеем, че сме зависими, то страстите ще пречат на сърцето ни да работи правилно и няма да можем да виждаме нещата ясно; няма да можем и брата си да обичаме или пък да се молим и да се развиваме. Не го ли проумеем, никога няма да се оправим.

Знаете ли, това е едно толкова простичко нещо, че нямаше как да не ми направи впечатление и как се използва в сферата на терапията от зависимости. Знаете, че основахме център за лечение на зависими, „Покров Богородичен“, където идват да се лекуват много деца. Първото нещо, което търсят лекуващите психолози специалисти в областта на зависимостите, е да накарат човек да осъзнае своята зависимост. Това е първата стъпка – да го разбереш, да го проумееш. Ако си казваш, че не си зависим, но идваш дрогиран, пиеш всякакви субстанции и все пак твърдиш, че нищо ти няма, че всичко е супер, че си ги пиеш нещата просто ей така, заради вкуса и че можеш да ги спреш по всяко време... Пробвал си просто и после си щял да

спреш... Няма да се получи. Както един светогорски старец казваше – отрежи го преди то да те отреже (на гръцки думата за спиране, прекъсване на зависимост означава и режа, по този начин се получава игра на думи, бел. прев.) Можеш да разбереш дали си зависим, ако опиташ да спреш. Ако видиш, че не можеш, това означава, че си зависим. Дори при пиенето на кафе наблюдаваме някакъв вид зависимост. Дойде ли време за кафе, полудяваме, нервничим, притесняваме се. Познавам човек, който беше развил зависимост не просто към кафето, но към определена марка кафе. Видях го веднъж на Света гора. Пиеше кафе „Харалампий“. Еми къде да го намерят това кафе „Харалампий“ на Света гора. Дойде във Ватопед, носеше със себе си една кутия кафе „Харалампий“, но го беше изгубил. Беше полудял. Казваме му – пий друго кафе, имаме всякакви видове, имаме специални кафета, които се намират само на Света гора, сами сме си ги правили, прекрасни кафета! Е нямаше такова нещо! Беше изпаднал в нервна криза. Шест часа беше решил да върви до Дафни, за да отиде да купи кафе „Харалампий“. Друго кафе не можеше да пие! Зависимости...

Това разбира се е нещо дребно, но наркотиците и другите видове зависимости могат да са летални. Решим ли да ги спрем и организмът ни запоне да се противи и просто не иска да се отказва, тогава ще разберем и колко сме зависими. Това е страшно. Зависимостта се счита за тежък грях, тъй като ни лишава от онова, което по право ни е дадено от Бога – нашата свобода, нашата независимост. Възможността сами да управляваме себе си. Това не се случва, ако сме зависими от обекти, че и от хора. Човек трябва да бъде независим и от хората, да упражнява контрол върху свободата и спокойствието си. Да не бъде страстно залепен за предмет, човек или състояния. Поради това Бог дава свобода на човек. Създадени сме по Божий образ и подобие, тя е изконно наше право. Ако упражняваме това си право така, както Бог ни е го дал, то тогава ще живеем спокойно и свободно.

И така, за да отворим сърцето си, първо трябва да го очистим. За да го очистим, трябва първо да започнем с признаването на греховността ни, с признаването на зависимостите ни, да потърсим дали сме зависими от нещо. Разбира се, както казват отците, ние сме пленници на страстите си. Изповедта е нещо много хубаво, дори човек да не е навлязъл в дълбините на покаянието. Тя е хубава и за децата. Много хора се питат: децата, които се изповядват, че какви грехове имат те?! Що за покаяние може да има едно дете?! Със сигурност едно малко дете е чисто, простичко, невинно. Няма как да има покаянието, което може да е присъщо за един възрастен. Обаче детенцето се учи да различава греха и страстите, зависимостите. Едно от

първите неща, за които изповедта помага, е да се научим да различаваме нашите зависимости и страсти; с други думи – греховете ни. След това ни приземява и показва целта ни. Тогава човек започва да се бори според страстите си. Това е една огромна борба, не е нещо лесно човек да се бори срещу страстите си. То е като да решиш да одереш собствената си кожа. Св. Ап. Павел казва да отхвърлим стария човек (Еф. 4:22), да премахнеш стария човек от себе си. Та той е едно цяло с нас! Това е нещо толкова е трудно, че все едно си решил да сваляш собствената си кожа. Болезнено! Но преди да отхвърлим стария човек, какво правим? Ще правиш това, което можеш – ще се бориш. Ще правиш онова, което можеш, а онова, което не можеш – ще оставиш на Бога. Ще Го молиш да ти помогне да отхвърлиш стария човек. И така, с покаяние ще подхождаш към паденията си и слабостите си. Не е необходимо да изпадаме в паники, кризи, шок, да се давим или задушаваме. С достойнство и душевен мир, без да се безспокоим от каквото и да било, да потърсим покаяние за греховете и страстите ни простичко и смирено и да помолим Бог да ни даде сила да продължим тази борба. Ако човек поиска сила от Бога, то Той ще помогне. Както Христос в евангелския откъс, който прочетохме преди няколко дена, казва: „Защото по-лесно е камила да мине през иглени уши, нежели богат да влезе в царството Божие.“ (Лука 18:25). По-лесно е за камила да мине през ухото на една игла, отколкото богатият в царството Божие. Когато учениците чуват това, питат кой тогава може да се спаси. Т.е., нима е възможно една камила да мине през ухото на игла? Невъзможно! Как да мине миличката. Хайде, да кажем някое врабченце, нещо мъничко – все нещо да се измисли, стига иглата да е по-голяма. Ама камилата, с тея гърбици, това огромно животно, как да мине?! Христос ни го е дал като пример, за да осъзнаем, че в действителност, с човешката сила нищо не се постига. Няма как сами да го направим. С Божията помощ обаче може. Затова отците казват – предай Богу намеренията си и ще получиш силата Му. Кажи на Бог „Боже, искам това нещо, за да не те безпокоя“, Бог ще ти дари сила. Но дори да не успееш и все още не си получил Божията сила, за да се очистиш; дори да си достигнал до дълбока старост и все още да не си се очистил, нека не се плашим. Често Бог допуска някои страсти да ни измъчват, да ни смиряват, да ни притесняват, да ни безпокоят. Бог предпочита да имаме тези страсти, но да сме смирени и да се каем, отколкото външно да сме непорочни, да вършим безгрешно задълженията си и всичко онова, което зависи от нас, а в същото време да сме изпълнени с гордост и егоизъм и сърцето ни да не е съкрушено. Бог предпочита да сме смирени, каещи се, отколкото възгордели се светци. Старецът Тихон (Атонски) казваше „молих се и видях ада препълнен с възгордели се светци“.

Било е пълно с горди светци. Не това искаше да каже старецът, но беше руснак и не говореше добре гръцки. Искаше да каже, че адът е пълен с хора, които мислят, че са добри и не са се покаяли, никога не са се каели. Знаете ли, същото се случва и с нас, в Църквата. Същото важи и за нас. Иди-дойди – добри хора сме. Е добре, поне доколкото зависи от нас. Не сме извършвали никакви големи престъпления. Поради това нямаме и покаяно настроение. Не се каем. Не можем да проумеем покаянието, което божиите хора са имали. Сърцето ни е ожесточено, от камък. Гледаш хора, които идват да се изповядват, но у тях няма съкрушено сърце. Безчувствено е, самоуверено, егоистично. Това лишава възможността Божията благодат да ни навести. Тя идва у хора със съкрушено сърце. От една страна на изповед идват хора с тежки грехове, но със съкрушено сърце, смирени са, имат покаяние. Тогава усещаме Божията благодат, която присъства в Тайнството и изцелява човека. От друга страна наблюдаваш хора, на които видимо нищо им няма, но, както е влязъл, така е и излязъл. Никакво покаяние, никакво движение на Божествената благодат. Поради това Бог често позволява на страстите да ни тормозят, тъй като те ни смиряват, помагат ни да придобием съкрушено сърце. Не че Бог иска да грешим, но ако ни даде благодатта Му и технически спрем да грешим, то тогава над нас започва да действа егоизмът, двуличието и идеята, че сме придобили добър имидж, с което завинаги се лишаваме от нашия Бог Отец. Ако човек е горд и жестокосърдечен, Бог не е с нас. И друг път съм ви разказвал за един човек, докато живеел на Света гора; за един събрат, много възрастен, който си имаше духовна трудност. Много борбен човек беше, много. Много усилия полагаше в духовния живот, много подвизи, но не можеше да победи слабостта си. Отиде веднъж той при стареца Паисий. Старецът го изпрати да се изповядва при мен. Тъй като познавах живота му, веднъж попитах стареца [Паисий]: геронда, защо този човек, след като се бори толкова много, не се освобождава от страстта си? Отговаря ми – „Знаеш ли, да, справедливо би било да бъде освободен от страстта си, имайки предвид борбата му. Бог обаче не го прави, тъй като сърцето му е студено. Ще стане жестокосърдечен и поради това ще изгуби царството Божие“. Така каза старецът. След известно време наистина събратът престана да има тази страст. Намери някакъв покой, за шест или девет месеца беше много добре. Но какво се случи? Настъпи именно това жестокосърдие. За три месеца изгуби целомъдрието, което преди имаше и което го караше да идва ридаещ, страдащ и съкрушен за паденията си. Изпадна в осъждане, започна да осъжда другите, започна да говори жестоко и грубо, започна да се кара и да показва един съвсем различен характер. Тогава си казах – добре каза старецът, че тези вериги около него си бяха

добре. Но когато борбата отново се върна, подряза крилцата му и го свали на земята. Поне се смири и наистина Бог го помилва и чрез покаянието и смирението той днес пребивава с Бога. Това е, което Бог иска от нас – сърце и дух съкрушени. Нека ние, хората на Църквата, внимаваме, защото това може да е опасно за нас. Това не означава, че трябва да отидем да грешим, за да придобием съкрушено сърце, но означава, че трябва да създадем условия за покаяние в душите ни.

Ще ме попитате – как да създам условия за покаяние, тъй като според нас ние не сме чак толкова зле. Удивявам се, когато наблюдавах нашите старци, особено стареца Йосиф, който беше велик учител на покаянието; учен, както казваше св. Паисий. Той се молеше с много сълзи, с много. Никога не се причастяваше без сълзи. А и съм ви повтарял много пъти, не ставаше въпрос за някакви капчици, които може би и понякога и ние проливаме, а за траурни сълзи. Когато идваше да се причастява, трябваше ние, свещениците, да го чакаме да си вземе въздух че да се причасти. Не можеше да се спре да ридае. На всяка лигургия. Толкова години служех там, по четири пъти го причастявах и се питах няма ли поне веднъж да се причасти без сълзи, поне веднъж!? Никога това не се случи, толкова години съм край него, нито веднъж без сълзи! По цели нощи ридаеше в килията си, докато се молеше, когато ядохме и където и да го виждахме, той плачеше. Кое е това, което кара светиите да плачат? Не е поради това, че са извършили някакво престъпление. Никави престъпления не са извършвали. Никого не са убили, нито са извършили някакъв страшен грях. Все пак говорим за хора, които на по шестнадесет години са отишли в манастир, преминали са живот в тежки подвизи, живяли са до светци. Старецът Йосиф първо отива в Ставровуни, после на Света гора край св. Йосиф Исихаст. Не е имал грехове. Е, добре, като човек си е имал своите слабости, но не става въпрос за някакви големи грехове, които да го смуцават и да го карат да плаче. Но какво казваше старецът – там, където е Бог и тук, където съм аз – как изглежда Бог и как изглеждам аз, който съм образ Божий? Това разстояние между мен и Бога ме съкрушава, не мога да го понеса. Т.е. – светците са виждали даровете, с които Бог е обдарил човешката ни природа, човешката личност. Виждали са и колко грехът ни е съсипал и ни е направил безполезни. И не само, че сме приели даровете Му по природа и по благодат. Ние сме християни, кръстили сме се. Облекли сме се в Христа. Какво казваме по време на Кръщенето – Елицы во Христа крестистесея, во Христа облекостесея. Аллилуя! Това се пее в торпара. Т.е., които сме се кръстили в Христа, облекли сме се в Него. Толкова грехове, толкова страсти, толкова неща вършим... Това ги кара много да страдат и да не могат да понасят голямото разстояние, което ни разделя от

нашия Отец. Поради това са плакали. И така с това си чувство към Бога са продължавали, с тази любов към Бога, която е била толкова голяма, че не са могли да слушат името Христово без да не заплачат. Старецът не идваше да се храни с нас, защото по време на трапеза се четеше и ако чуеше нещо по-специално за Христос или за някой светец, когото той особено много почиташе (например св. Георги или св. Екатерина), просто беше невъзможно. Налагаше се да спрем да се храним, тъй като не можеше да се яде на спокойствие с него. Очите си изливаше.

Цялото това състояние у светиите се поражда в следствие на очистването на сърцето. Чрез това съкрушение, тази тъга, това покаяние те са очистили сърцето си, което става способно да побере целия свят, всички хора. Поради това Христос казва да прощаваме на враговете ни и нещо по-важно, да ги обичаме. Не само да им простим, но да ги обикнем, т.е. – да ги вместим в сърцата си. Така, както в сърцето ни са майка ни, баща ни, децата ни, съпруга или съпругата ни и хората, които обичаме, така трябва да постъпваме и с враговете ни. Те трябва да могат да заемат същото място. Трябва да можем не само да кажем – добре, прощавам им това, което са ми направили. Да, това е първата стъпка. Но трябва да ги обичаме, а и освен това да не им търсим сметка за нищо. Не бива да държим те да ни прощават, нито да ни обичат. Ние трябва да ги обичаме и вместим в сърцата си. Това е важното и има значение. Останалото е нещо нездравно. Ако търсим хората да ни обичат, обикновено това не показва хубави неща. Това съдържа белези на човешка слабост, болест.

И така, Св. Ап. Павел казва:

„Поместете ни в сърцата си: никого не обидихме...”

Апостолите никого не са обидили, тъй като на всички са подавали благословията на познанието на Евангелието. Не са укривали от никого Словото Божие. Ами да онеправдаеш някого? Какво означава да бъдеш несправедлив към някого? Да онеправдаеш някого не означава просто да го лишиш от нещо, което му принадлежи по право. Да, и това също е несправедливост. Но най-голямата несправедливост е да лишиш себе си от знанието и опита в Бога. Това е една огромна несправедливост. Помня какво съветваше младежите старецът Паисий – не бъдете несправедливи към себе си, деца, недейте. Искаше да им каже, че да се лишат от любовта, познанието и опита в Бога, това е една несправедливост. Защо? Защото единствено тогава човек може да функционира правилно, по начина, по който Бог го е създал. Да функционира естествено, като образ Божий,

подобен на нашия Отец. Ако не функционира по този начин, то тогава върши всичко нездраво и по неподходящ за него начин. Прилича на някаква машина, създадена да лети в небето, но която използваме като колело. Ами не онеправдаваме ли тази машина. Това не е колело, а е самолет. Така е и с хората. Човек е създаден да възприема Божието подобие, да бъде подобен Нему, по Негов образ. Ако не функционира по този начин, извършваме несправедливост спрямо себе си и губим всички красиви неща, които Бог ни е дарил. Светите апостоли са предали целия този опит в Църквата на техните ученици, техните ученици на техните и пр., което се създава и приемствеността в нашата Църква и чиито драгоценен опит съхрянаваме и до ден днешен.

„...Никого не покварихме, нито някого изкористихме“, т.е. – никого не унищожихме, от никого не сме се възползвали и от никого нищо не сме взели. Това е критерий на автентичност. Ако видим че даден човек, било то клирик, било то мирянин, малък или голям, известен или безизвестен, се възползва от своя събрат от каквато и да била гледна точка, този човек не е от Бога. Нямах право да използваш събрата си по какъвто и да е начин или причина. Поради това трябва сме внимателни. Критерий за учителите на Църквата е безкористността. Те не търсят нищо за себе си. И докато ние търсим как да се облагодетелстваме, то те са търсили обратното. Не са търсили лична изгода. Ако безкористност липсва и човек залага на използването на другите, тогава Св. Дух отсъства и там царят човешките норми и закони.

После се казва:

„Не за осъждане това говоря; защото преди малко казах, че вие сте в сърцата ни, за да умрем и да живеем заедно.“ (2 Кор. 7:3)

Светите апостоли са били свързани със събратята си и с духовните си чедата и са живеели като истински духовни отци на света, на Божия народ, на учениците на Евангелието. Били са духовни отци и са живеели и страдали с чедата си. Св. Ап. Павел казва:

„Кой изнемогва, та не изнемогвам и аз? Кой се съблазнява, та аз се не разпалям?“ (2 Кор 11:29)

Т.е., кой е този, който е болен и аз не боледувам с него, кой е този, който изпада в съблазън, а аз – не? Т.е., живеел е с децата си, със събратята си, заедно с чедата Божии. Заедно са страдали. Светците разбира се са

изпитвали много повече състрадание, отколкото самите хора. Понякога хората, които страдат от някакви духовни проблеми, не разбират реалното състояние на нещата. Не усещат болка от начина, по който живеят и от хаоса, в който пребивават. Хората Божии обаче, които виждат нещата такива, каквито са, и познават безсмъртната душа и трагедията, в която се намира падналият човек, страдат много повече за този човек, който сам не разбира, че се намира в трагично състояние. Такъв прилича на пиан, който не разбира опасностите и злото, на които излага себе си. Светците обаче виждат пиания и се срамуват, съжаляват го, къса им се душата за нещата, които казва, но пианият нищо не разбира, защото се намира в такова състояние, че не може да разсъди за живота си. В стих 4 се казва:

„Голямо доверие имам към вас, много се хваля с вас; изпълнен съм с утеха, преизобилствам с радост при всичката наша скръб.“

Много съм горд с Вас, говоря ви съвсем открито. Вашето поведение ме изпълни с утеха, радостта ми се увеличи и покри всички трудности, през които преминаваме. Е, казаното е от един добър учител, какъвто е бил Св. Ап. Павел. Виждате че, макар и в началото малко да им се поскарва, малко да ги посръчкава, да ги наругава по един педагогически начин, за да дойдат на себе си, то в последствие ги милва. „Аз раня и Аз церя“ (Второзаконие 32:39) казва Бог в Светото писание. Т.е., ще им удари [Св. Ап. Павел] първо едно малко шамарче, но още в същия миг ще ги изцери. Ще ги посръчка малко, за да ги научи, за да ги смири, за да им помогне да разберат какво се случва, да дойдат на себе си. Дори и малко да му стане мъчно. Понякога трябва да се понатъжим, че да можем да се събудим. Необходимо е. Светците са наши отци, но и целители. Приличат на добрия лекар, който, ако иска да ни бие инжекция, няма да тръгне да ни разпитва дали се страхуваме от нея, нито ще ни слуша да му се молим „докторе, моля те, недей да ми биеш инжекция“. Щем-не щем, ще ни я бие, за да ни излекува. Дошли сме да получим изцеление. Дори и малко да ни боли. Същото е и в духовния живот. Духовният лекар, апостолите, учителите на Църквата, нашите отци – те не се страхуват да ни „оперират“, да ни възпитат, за да дойдем на себе си и да проумеем слабостите, страстите и раните си. Същевременно ни и изцеляват. Дават ни много утеха и комфорт. Това трябва да го имаме предвид ние, родителите, биологичните родители. Тези от вас, които имат деца и внуци, възпитавайте децата си, поставяйте граници и всичко, което е необходимо, за да бъдат добре възпитани и научени. Децата трябва да са сигурни обаче, че ги обичате. Т.е., че това, което правите, го правите от любов, а не от злоба, нито от вашата си собствена страст, егоизъм или жестокосърдечие, но

именно поради това, че ги обичате. Това, което правите, нека бъде с много любов. Така ще уважават и приемат и лекарската намеса, с която лекувате душите им. Ако го правите уж от педагогическа гледна точка, но същевременно прожектирате собствените ви страсти, било то понеже сте се ядосали, било то, защото сте се посрамили или пък са ви казали лоши думи и сте се изпуснали – това е страст и създава погрешни резултати. В същото време любовта, когато присъства както у биологичните, така и духовните ни чедо, помага на човек да приеме тази лекарска намеса от отците.

В света на монашеството преживяваме моменти, да ги наречем „диви“. Особено ние, които успяхме да поживеем със старците от онова поколение като нашия старец, който бе духовно чедо на стареца Йосиф Исихаст. Той бе същински аскет, велик лекар. Тези отци не ни говореха просто така, не търсеха да ни кажат това което искахме да чуем. Напротив, често казваха тежки думи, смиряваха ни, викаха ни пред хората, унижаваха ни, правеха ни да не знаем къде се намираме. Въпреки това ние разбирахме и виждахме, че това бе резултат от любовта на старците. Макар че, особено в началото на монашеския ни път този път на смиряване да ни смущаваше, любовта им ни задържаше. И така приемахме с послушание и благодарност техния възпитателен бич, това възпитание, което ни помогна да навлезем в един полезен и духовен път за нашите души.

Много са родителите, които съветват децата си добри неща, но го правят под влиянието на една страст. Правят го, защото имат интерес от това нещо. Искат например детето им да работи, говорят с тях за това нещо. Не го правят от гледна точка на това, че работата ще помогне на детето им, но искат просто да работи същото. Това децата го разбират и проумяват че, да, добре е това, което казвате, но го правите, защото вие имате интерес от това, не аз. Личният ви интерес е важен за вас. Това лишава словото от сила и така лечение не настъпва. Поради това трябва да сме много предпазливи ние, родителите, да сме много внимателни и да обичаме хората около нас безрезервно, както и тези, които зависят от нас – било то нашите деца, било то нашите работници; който и да било. Нека да не се стискаме да кажем някоя добра дума на хората. Виждате Ап. Павел, който първоначално ги е смъмрил, после им казва, че е много горд с тях, че е изпълнен с утеха поради поведението им, преизпълнен с радост, която го е накарала да забрави за предишните съблазни. Обрънал е нещата с краката нагоре. Така ли е било наистина – не разбира се. Коринтяните са сгрешили, били са в трудна ситуация, но, за да приемат горчивото лекарство, първо го е подсладил. Подобно на хапчетата, които приемаме, като ги сложиш в устата си и имат

някакъв поносим вкус. Хайде остави ги за една-две минути в устата и стават отвратителни. Аз така като се зарека да взема лекарства, докато си сипя вода, вече съм готов да ги изплюя. Крайно горчиви са, но обвивката им е сладка. Такива са и тези възпитателни намеси. Казал им е това, което е трябвало да каже като един добър лекар и после ги е помилвал, похвалил, казал им е добри думи. Не, защото иска да ги излъже, напротив, той усеща нещата по този начин. Той е техен отец и като техен баща иска да им каже това, което го огорчава и натъжава, но в същото това време им казва и онези хубави неща, които чувства едно бащино сърце. Казва им, завършвайки, „преизобилвам с радост при всичката наша скръб.“ Т.е., радостен съм, крайно щастлив съм сред всичката тази скръб, която преобладава в душата ми. Той скърби много за цялата Коринтска църква. Но тази скръб, тъй като е била по Бога, е била изпълнена с благодат, с велика благодат. Скръбта по Бога води до покаяние. Скръбта по Бога не убива човек, носи му радост. Светската скръб, тази, която не е от Бога, ни довежда до отчаяние, до безнадеждност, до осъждане, гняв, ярост, до смъртоносни пътища. Това не е от Бога. Ако скърбим по Бога като краен резултат получаваме голяма утеха. Поради това светците не се боят от скърбите по Бога. Колкото повече трудности имат, толкова повече благословии получават от Бога. Имат скръб по Бога, която ражда велика радост в сърцата им. Поради това не се боят от човешките фактори, проявяват търпение, вървят със смирение по пътя, който стои пред тях и са изпълнени с Божия утеха. Спомням си един монах в един манастир. Имаше събрат, който бе болен от неизцелима болест, много го болеше, страшно много. Наблизо имаше друг един монах, който живееше затворен в килията си вече от много години. И когато научи, че онзи брат е бил болен от крайно тежка болест, реши да излезе от килията си, макар и да не го бе правил от години. Отива, чука на вратата на болния и пита – там ли си, да те попитам, щастлив ли си от това, че си болен? На събрата му направило впечатление, че същият му казал да бъде щастлив, за да обърне болката в радост чрез Божията благодат и благословия. Св. Паисий казваше, че колкото повече трудности имаме, толкова повече благословии ще ни изпраща Бог в живота ни.

Превод: Асен Андонов

dobrotoliubie.com